ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĒZEKNES TIESU NAMS

Lietas arhīva Nr. A42-00827-21/42
ECLI:LV:ADRJRTN:2021:0126.A420254820.2.S

S P R I E D U M
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rēzeknē 2021.gada 26.janvārī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis Māris Šļakota,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. D/ (*/pers. D/*) pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru pieteicējam tiktu piešķirts bēgļa vai alternatīvais statuss Latvijas Republikā, izdošanu.

Aprakstošā daļa

[1] Azerbaidžānas Republikas (turpmāk – Azerbaidžāna) pilsonis /pers. D/ (*/pers. D/*) (turpmāk – pieteicējs) 2019.gada 16.jūlijā Valsts robežsardzes Rīgas pārvaldē iesniedza iesniegumu par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu Latvijā. Ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (turpmāk – Pārvalde) 2019.gada 20.novembra lēmumu pieteicējam atteikts piešķirt bēgļa vai alternatīvo statusu, savukārt ar Administratīvās rajona tiesas 2020.gada 27.marta spriedumu lietā Nr.A420308719 noraidīts pieteicēja pieteikums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu.

Valsts robežsardzes Rīgas pārvaldē 2020.gada 15.aprīlī saņemts pieteicēja atkārtots iesniegums par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu Latvijas Republikā. Ar Pārvaldes 2020.gada 5.jūnija lēmumu atkārtotais iesniegums pieņemts izskatīšanai.

[2] Pieteicējs atkārtotajā iesniegumā un tā papildinājumos norādīja turpmāk minētos apsvērumus bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanai.

[2.1] Pieteicējs 2018.gada 15.oktobrī iecelts par emigrācijā esošās Tališ–Muganas Autonomās Republikas (turpmāk – TMAR) darba un sociālās aizsardzības ministru.

TMAR tika nodibināta Azerbaidžānā 1993.gadā, taču īsā laika periodā valsts varas iestādes arestēja visus TMAR dibinātājus, daži no viņiem nav izturējuši spīdzināšanu un miruši. Otro reizi TMAR tika nodibināta 2018.gada jūlijā Nīderlandē. 2019.gada 12.decembrī notika emigrācijas valdības kabineta sastāva izmaiņas.

Dažas interneta vietnes Azerbaidžānā (*hurriyyet.org, aznews.az*) dēvē TMAR par separātistiem, kas neatbilst patiesībai. Kustība cīnās par tališu tiesībām. Pieteicējs pēc nonākšanas Azerbaidžānā tiks apsūdzēts dzimtenes nodevībā un arestēts, līdzīgi kā 1993.gadā tika apsūdzēti un arestēti TMAR dibinātāji un ministri.

[2.2] 2018.gada 15.oktobra dokuments apliecina, ka pieteicējs ir /pers. G/ (*/pers. G/*) un citu pēc politiskiem motīviem notiesāto aizsardzības komisijas loceklis.

Pieteicējs 2019.gada 17.septembrī nosūtīja Azerbaidžānas Darba un sociālās aizsardzības ministram Sahiļam Babajevam un Azerbaidžāņos Ārkārtas situāciju ministram Kjamaleddinam Geidarovam vēstuli sakarā ar Lerikas rajona Tikeband ciema iedzīvotājas /pers. L/ iesniegumu TMAR.

Pieteicējs piedalījās zazo-tališu konsultatīvā sapulcē Eiropā.

Amnesty International 2020.gada 8.jūnijā ziņo par arestiem un spiediena izdarīšanu uz tališu aktīvistiem /pers. G/ un /pers. N/ (*/pers. N/*) Azerbaidžānā.

Vācija piešķirusi politisko patvērumu TMAR premjerministram /pers. O/ (*/pers. O/*).

[2.3] TMAR emigrācijas valdība pauž savu nostāju attiecībā uz politiskajiem procesiem Azerbaidžānā, asi kritizē notiekošās nelikumības, aizstāv politieslodzīto tiesības, tajā skaitā nosoda un starptautiskajām organizācijām dara zināmu valdības necilvēcīgo attieksmi pret tališu tautu, kurai pieder arī pieteicējs.

Par minēto darbību Azerbaidžānas valdība vajā TMAR ministrus.

Cilvēktiesību aktīvisti, kas Azerbaidžānā ir pārstāvēti nevalstiskajās organizācijās, nacionālo īpatnību dēļ atteicās aizstāvēt /pers. P/ un /pers. N/, kuri pēc savas izcelsmes ir tališi. Pat viņu dati tika izdzēsti no politieslodzīto saraksta, kas tika iesniegts Eiropas Savienībai. TMAR cilvēktiesību aizstāvības komisija, kuras loceklis ir pieteicējs, organizējām /pers. P/ un /pers. N/ aizstāvību, par ko saņēma Azerbaidžānas valdības un nacionālistiskās opozīcijas krasu nosodījumu.

[2.4] 2020.gada 17.jūlijā *tolishmedia.com* tika publicēta ziņa (*https://tolishmedia.com/2020/07/19120*) par Azerbaidžānas pilsoņa /pers. R/ (*/pers. S/ oglu*) aizturēšanu. Drošības dienesta darbinieki kratīšanas laikā konstatēja tališu karogu, kā rezultātā pret /pers. R/ tika pielietots fiziskais spēks un persona tika apsūdzēta separātismā un intemeta kanāla OTV regulārā skatīšanā. Publikācijā tiek norādīts, ka ikviens tališu tautības Azerbaidžānas pilsonis tiek pakļauts morālai un fiziskais vardarbībai.

/pers. T/ aizturēšanu ziņoja arī citā platformā 2020.gada 25.jūlijā (*http://www.tolishstan.com/news/tmmr_nin_prezidentinin_tmmr_nin_muhacir_hokum_tinin_i_nsan_haqqlari_komisiyasinin_v_tmh_nin_aslan_qurbanova_gor_birg_b_yanati/2020-07-17-1400*). Tiek norādīts, ka /pers. R/ uz četriem mēnešiem uz izmeklēšanas laiku ir ievietots cietumā.

/pers. R/ ir Tališu nacionālās kustības aktīvists, pieteicējs viņu pazīst personīgi, ir tikušies, izmantojot *Skype*. *Whatsapp* aplikācijā viņiem ir kopīga grupa, kurā kopā ar citiem kustības aktīvistiem tiek apspriesti kustībai aktuāli jautājumi.

Ņemot vērā to, kas notika kustības aktīvistu /pers. R/, pieteicējs atgriezties Azerbaidžānā.

[3] Ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes 2020.gada 6.oktobra lēmumu Nr.199/BD2667 atteikts piešķirt pieteicējam bēgļa vai alternatīvo statusu Latvijas Republikā. Lēmumā norādīts turpmāk minētais pamatojums.

[3.1] Vērtējot pieteicēja atkārtotā iesnieguma atbilstību bēgļa statusa piešķiršanas kritērijiem, ir jākonstatē, ka patvēruma meklētāja norādītie apstākļi un viņas bailes no vajāšanas ir ticamas un pamatotas. Nepietiek ar personas apgalvojumu, ka viņa baidās no vajāšanas, bet bailēm ir jābūt pamatotām.

Pārvaldes vērtējumā pieteicējs atkārtotajā iesniegumā nav norādījis individuālus apstākļus, kas būtu ievērojami mainījušies laikā pēc Pārvaldes 2019.gada 20.novembra lēmuma un Administratīvās rajona tiesas 2020.gada 27.marta sprieduma lietā Nr.A420308719. Izvērtējot pieteicēja apgalvojumu, ka pēc atgriešanās Azerbaidžānā viņš varētu tikt apcietināts kā tališu tiesību aktīvists līdzīgi kā kādreiz tikuši vajāti un apcietināti TMAR politiskie līderi, Pārvalde konstatē, ka pieteicējs nav sniedzis informāciju un dokumentus, kas apstiprinātu, ka Azerbaidžānas tiesībsargājošām iestādēm vai specializētām institūcijām būtu šāda mēra interese par patvēruma meklētāju.

[3.2] Pieteicējs nav sniedzis jaunus pierādījumus, kas apliecinātu, ka Azerbaidžānā viņš būtu saskāries ar vajāšanu un vardarbības izpausmēm no tiesībsargājošo iestāžu darbinieku puses vai varētu saskarties ar tām nākotnē. Pieteicējs nav sniedzis informāciju par viņa individuālajiem apstākļiem vai iesniedzis dokumentus, kas liecinātu par viņa personīgi piedzīvoto vai iespējamo vajāšanu izcelsmes valstī, tā vietā iesniedzot vien vispārpieejamu informāciju par citu tališu politisko aktīvistu vajāšanu, kuru individuālie apstākļi nav salīdzināmi ar pieteicēja norādītajiem apstākļiem.

Izvērtējot pieteicēja norādīto, ka Azerbaidžānā viņam draudot apsūdzība nodevībā un apcietināšana, līdzīgi kā tas esot noticis ar 1993.gadā dibinātās TMAR politiskajiem līderiem, Pārvalde secina, ka nav pamata uzskatīt, ka pieteicējs būtu bijis iesaistīts šobrīd Azerbaidžānas teritorijā neaktīvās TMAR darbībā un šī iemesla dēļ būtu raisījis Azerbaidžānas tiesībsargājošo iestāžu interesi kā prominents tališu nacionālās kustības līderis.

[3.3] TMAR 2018.gada 15.oktobra un 2019.gada 17.septembra vēstuļu kopijas jau tika vērtētas Pārvaldes 2019.gada 20.novembra lēmumā, savukārt TMAR 2018.gada 15.oktobra un 2019.gada 12.decembra iekšējo nolēmumu kopijas nesatur jaunu būtisku informāciju par pieteicēja aktivitāti TMAR un ar to saistīto iespējamo Azerbaidžānas valdības interesi par viņu. Tāpat pieteicēja iesniegtās izcelsmes valsts informācijas izdruku kopijas par tališu etniskās minoritātes un zazo etniskās minoritātes nacionālajām kustībām neatspoguļo saikni ar patvēruma meklētāja individuālajiem apstākļiem un to, kā tajās atspoguļotā informācija varētu ietekmēt Azerbaidžānas valdības lēmumu vajāt tieši pieteicēju.

Pieteicējs iesniedzis dokumentu kopijas, kas attiecas uz tališu tiesību aizsardzības aktīvista /pers. O/ tiesvedību Vācijā, kā arī /pers. R/ apsūdzēšanu un aizturēšanu Azerbaidžānā. Minēto personu mijiedarbība ar valsts iestādēm Vācijā un Azerbaidžānā ir vērtējama atbilstoši viņu individuālajiem apstākļiem, kuri nav salīdzināmi ar pieteicēja individuālajiem apstākļiem.

[3.4] Pārvaldes skatījumā pieteicēja bailes atgriezties izcelsmes valstī nav saistāmas ar vajāšanu Patvēruma likuma 37.panta pirmās daļas izpratnē. Pārvalde nekonstatē saikni starp pieteicēja apgalvojumiem par viņa vajāšanas iemesliem un Patvēruma likuma 38.pantā noteiktajām vajāšanās darbībām vai to, ka nav nodrošināta aizsardzība pret šādām darbībām. Līdz ar to

nav pamata pieteicējam piešķirt bēgļa statusu.

[3.5] Pārvalde nav guvusi pārliecību, ka pēc atgriešanās Azerbaidžānā viņam draud nāves soda iespējama izpilde, spīdzināšana, necilvēcīga vai pazemojoša attieksme pret viņu vai viņa necilvēcīga vai pazemojoša sodīšana. Pārvalde, iepazīstoties ar situāciju Azerbaidžānā, konstatē, ka 2020.gada 27.septembrī notika kārtējā Armēnijas un Azerbaidžānas konflikta saasināšanās par Kalnu Karabahas teritoriju, kas pārauga atklātā karadarbībā. Tomēr šobrīd konflikts nesasniedz plaši izplatītas karadarbības apmērus, ņemot vērā tā lokalizēto dabu, un nerada plaši izplatītu apdraudējumu civiliedzīvotāju dzīvībām visā Azerbaidžānas teritorijā. Pieteicēja dzīvesvieta Azerbaidžānā ir Lenkoranas reģionā, kas atrodas vairāk nekā 400 kilometru attālumā no konflikta skartā reģionā, līdz ar ko nav pamata uzskatīt, ka pieteicējam Azerbaidžānā pastāv smags un individuāls apdraudējums dzīvībai vai veselībai iekšēju vai starptautisko bruņoto konfliktu rezultātā.

Atkārtotajā iesniegumā norādītie apstākļi neatbilst Patvēruma likuma 40.panta pirmajā daļā noteiktajiem alternatīvā statusa piešķiršanas nosacījumiem un nevar būt par pamatu alternatīvā statusa piešķiršanai pieteicējam.

[4] Pieteicējs 2020.gada 20.oktobrī vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru pieteicējam tiktu piešķirts bēgļa vai alternatīvais statuss Latvijas Republikā, izdošanu. Pieteikumā norādīja turpmāk minētos argumentus.

[4.1] Pamatojums bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanai ir pieteicēja vajāšanas draudi Azerbaidžānā. Vajāšanas pamatā ir pieteicēja aktīva darbošanās Tališu nacionālajā kustībā, kas aizstāv tališu tautas tiesības. TMAR, kurā pieteicējs pilda valdības ministra amata pienākumus, pasludināja tališu tautas autonomiju Azerbaidžānas sastāvā. TMAR valdības ministri cīnās pret tališu tautas diskrimināciju un asimilāciju, par tališu valodas pasniegšanu skolās, kā arī aizstāv tališu tiesības strādāt savā valstī. Ja pieteicējs tiks deportēts uz Azerbaidžānu, viņš tiks apcietināts un būs pakļauts kriminālvajāšanas draudiem. Atbilstoši starptautiskās cilvēktiesību organizācijas Amnesty International 2020.gada 8.jūnija publiskajam paziņojumam (Azerbaijan authorities must release Talysh activists, *https://www.amnesty.org/download/Documents/EUR5524922020ENGLISH.pdf*) Azerbaidžānas iestādes organizē ilgstošu kriminālvajāšanu pret tališu tautu, jo īpaši tiem, kas aizstāv kultūras vai politisko autonomiju. Tāpat paziņojumā norādīts, ka tiesību uz taisnīgu tiesu pārkāpšana ir ikdienišķa parādība Azerbaidžānā. Aizdomās turētie un apsūdzētie, jo īpaši tie, kas saskaras ar politiski motivētu kriminālvajāšanu, dienām un pat nedēļām tiek turēti vieninieku kamerās, viņiem ir liegta piekļuve advokāta pakalpojumiem un viņi ir pakļauti spīdzināšanai un citai cietsirdīgai attieksmei, viņu liecības par normatīvo aktu pārkāpumiem netiek ņemtas vērā un šādu personu piespiedu „atzīšanās" tiek akceptētas tiesā. Daudzi valdības kritiķi tika apsūdzēti tikai par to, ka īstenoja savas tiesības uz vārda, biedrošanās un miermīlīgas pulcēšanās brīvību, tika apcietināti pēc negodīgiem tiesas procesiem politiski motivētu apsūdzību dēļ, tostarp apsūdzībās par nodevību un aicinājumiem uz nemieriem. Tališu tautas diskriminācija un politiski motivēta kriminālvajāšana kā viens no Azerbaidžānas iekšējās politikas instrumentiem tiek minēta arī Pārskatā par cilvēktiesībām Azerbaidžānā 2019.gadā (Azerbaijan 2019 Human Rights Report, *https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/02/AZERBAIJAN-2019-HUMAN-RIGHTS-REPORT.pdf*).

Azerbaidžānas tiesībsargājošo iestāžu vēršanas pret tališu tautības politiski aktīvajiem pilsoņiem tika fiksēta arī Nepārstāvēto nāciju un tautu organizācijas (Unrepresented Nations & Peoples Organization) paziņojumos, (Talysh: Prominent Journalists and Human Rights Activists Still Under Threat in Azerbaijan, *https://unpo.org/article/20251*), kuros tiek fiksēts cita starp, ka tališu žurnālisti un cilvēktiesību aizstāvji Azerbaidžānā atrodas pastāvīgos kriminālvajāšanas un nelikumīgas brīvības atņemšanas draudu apstākļos.

Uz vajāšanas draudiem no Azerbaidžānas tiesībsargājošo iestāžu puses norāda arī apstāklis, ka visi TMAR valdības ministri atrodas ārpus Azerbaidžānas valsts robežām, piem., Nīderlandē.

[4.2] Azerbaidžānā sakarā ar karadarbības uzsākšanu Kalnu Karabahā tika izsludināta daļēja mobilizācija. Mobilizācijai tiek pakļauti rezerves sastāva karavīri. Tā kā pieteicējs ir rezerves karadienesta amatpersona, ko apliecina lietā esošā karaklausības grāmata Nr.0999215, pieteicējs var tikt nosūtīts uz karadarbības rajonu. Neskatoties uz starptautiskās sabiedrības centieniem apturēt asinsizliešanu, konflikts nenorimst, tiek regulāri ziņots par Azerbaidžānas civilo mērķu apšaudi un civiliedzīvotāju bojā eju. Līdz ar to izpildās arī Patvēruma likuma 41.panta 3.punktā paredzētais nosacījums par smagu individuālo kaitējumu.

[4.3] Azerbaidžāņa nevar tikt uzskatīta par drošu izcelsmes valsti Patvēruma likuma 33.panta otrās daļas izpratnē. Pārvalde nav vispusīgi un objektīvi izvērtējusi pieteicēja vajāšanas draudus sakarā ar aktīvu politisko darbību, kā arī viņa piederību tališu minoritātei.

[5] Tiesai iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā Pārvalde neatzina pieteikumu, atsaucoties uz pārsūdzētā lēmuma pamatojumu pamatojumu. Papildus norādīja, ka iespējamā mobilizācija nevar būt par pamatu starptautiskās aizsardzības piešķiršanai Patvēruma likuma izpratnē. Turklāt 2020.gada 9.novembrī tika parakstīts miera līgums par Kalnu Karabahas reģionu starp Krievijas Federācijas, Azerbaidžānas un Armēnijas prezidentiem. Pamiers Kalnu Karabahas reģionā stājās spēkā 2020.gada 10.novembrī un puses vienojās par Krievijas miera uzturētāju izvietošanu minētajā reģionā. Tādējādi nav pamata uzskatīt, ka pieteicējam, atgriežoties izcelsmes valstī, vispār varētu rasties iemesls tikt pakļautam mobilizācijai.

[6] Pieteicējs 2020.gada 29.decembrī iesniedza tiesā pieteikuma papildinājumu, norādot turpmāk minētos papildu argumentus.

[6.1] Azerbaidžānā tiesības uz taisnīgu tiesu netiek ievērotas. Tās personas, kuras tiek vajātas politisku motīvu dēļ, paliek ieslodzījumā ilgstošu laiku bez tiesībām izvēlēties savu advokātu, kā arī tiek pakļautas spīdzināšanai un necilvēcīgai attieksmei.

Vairums valdības kritiķu tika vajāti tikai tādēļ, ka viņi īsteno tiesības uz vārda un pulcēšanās brīvību. Rezultātā pret personām prettiesiski tiek ierosinātas lietas, tai skaitā arī par apsūdzībām par valsts nodevību un aicinājumu uz nemieriem.?

[6.2] Apvienoto Nāciju Augstā komisāra bēgļu jautājumos biroja (UNHCR) vadlīnijās ir noteikts, ka bēgļu definīcijā lietotais jēdziens "bailes" attiecās ne tikai uz personām, kuras iepriekš bija vajātas, bet arī uz tām personām, kuras vēlas izvairīties no situācijām, kuras var pakļaut šīs personas vajāšanas riskam. Piemēram, tas, kas notika ar personas draugiem, radiniekiem vai citiem tās pašas grupas locekļiem arī norāda uz to, ka konkrētās personas bailes ātrāk vai vēlāk kļūt par vajāšanas upuri ir labi pamatotas.

[6.3] Pieteicēja vārds kopš 2018.gada ir pieejams vairākās publikācijās *http://www.tolishstan.com*. Tās ir 24 publikācijas, daļa no kurām ir tieši pieteicēja sagatavotie un publicētie materiāli. Citas personas, kuru vārdi parādās kopā ar pieteicēja vārdu, ieguva starptautisko aizsardzību Eiropas Savienības dalībvalstīs. Piemēram, /pers. O/ ieguva bēgļa statusu Vācijā, /pers. AI/ (*/pers. AI/*) – Nīderlandē.

Papildus tam, mājas lapā 2019.gada 4.jūlijā ir publicēta intervija ar pieteicēju (*http://www.tolishstan.com/news/intigam_hamidov_minister_of_labor_social_securitv/2019-07-04-698*). Pieteicēju intervēja /pers. AI/. Intervijas laikā pieteicējs runāja par savu darba koncepciju sociālajos un ar nodarbinātību saistītajos jautājumos, par /pers. G/ un /pers. AJ/ – tališu tautības zinātnieku, kuru nogalināja cietumā. Intervijas laikā pieteicējs arī sniedza savus novērējumus tališu tautības jaunatnei.

Ņemot vērā minēto, pieteicēja vārds ir saistīts ar tališu tautas aizsardzību.

[6.4] Pieteicējs jau iepriekš skaidrojis, ka viņš personiski pazīst /pers. R/, kā arī bija iesniedzis sarakstes kopijas, no kurām bija redzama rakstveida komunikācija starp tališu tautas aizstāvjiem (minētās kopijas nebija pieejamas pirmajā patvēruma procedūrā). Tā kā /pers. R/ ir aizturēts, tad pieteicējam pastāv pamats uzskatīt, ka /pers. R/ telefons kļuva pieejams Azerbaidžānas varas iestādēm un tām ir zināmi tališu aktīvistu, tai skaitā arī pieteicēja, personas dati un kontaktinformācija. Šādi lietas apstākļi liecina par to, ka pieteicējam, ņemot vērā viņa aktivitātes tališu tautas aizsardzības jomā, ir pamatotas bailes no vajāšanas.

[7] Tā kā lietā iegūtie pierādījumi ir pietiekami lietas izspriešanai, lieta saskaņā ar Patvēruma likuma 49.panta otro daļu tiek skatīta rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[8] Izvērtējot lietas dalībnieku argumentus un lietā esošos pierādījumus, tiesa secina, ka pieteikums ir pamatots un apmierināms.

[9] Patvēruma likuma 37.panta pirmā daļa noteic, ka uz bēgļa statusu var pretendēt trešās valsts valstspiederīgais, kas, pamatoti baidoties no vajāšanas sakarā ar viņa rasi, reliģiju, tautību, piederību pie noteiktas sociālās grupas vai viņa politiskajiem uzskatiem, atrodas ārpus valsts, kuras valstspiederīgais viņš ir, un nespēj vai šādu baiļu dēļ nevēlas pieņemt savas valstspiederības valsts aizsardzību, vai bezvalstnieks, kurš, būdams ārpus savas agrākās pastāvīgās dzīvesvietas valsts, tādu pašu iemeslu dēļ nespēj vai nevēlas tajā atgriezties un uz kuru neattiecas šā likuma 45.panta nosacījumi.

Patvēruma likuma 38.pants noteic, ka par vajāšanu atzīstamas: 1) darbības, kas sava rakstura vai biežuma dēļ ir pietiekami smagas, lai radītu smagu cilvēka pamattiesību pārkāpumu; 2) vairākas darbības, arī cilvēktiesību pārkāpumu kopums, kas ir pietiekami smags, lai ietekmētu indivīdu šā panta pirmās daļas 1.punktā minētajam veidam līdzīgā veidā.

Lai atzītu, ka personai ir tiesības uz bēgļa statusu, nepietiek, ka persona apgalvo, ka viņa baidās no vajāšanas. Šādām bailēm ir jābūt pamatotām. Novērtējot, vai bailes ir objektīvi pamatotas, ir jāanalizē situācija valstī, no kuras persona bēg, kā arī jāvērtē pieteicēja sniegto paskaidrojumu ticamība (*sk. UN High Commissioner for Refugees, Advisory Opinion by UNHCR on the Interpretation of the Refugee Definition, 23 December 2004, http://www.unhcr.org/refworld/docid/4551c0374.html*).

[10] Pieteicējs norāda, ka baidās no vajāšanas, jo, ierodoties Eiropas Savienībā, viņš kļuvis par Tališu nacionālās kustības biedru un TMAR trimdas valdības darba un sociālās nodrošināšanas ministru. Lai gan minētās organizācijas neesot uzskatāmas par separātiskām, tās tikai cīnoties par tališu tiesībām, kā arī TMAR ir pasludinājusi tališu tautas autonomiju, tomēr pieteicējs baidās, ka viņa darbība tiks saistīta ar separātistu kustību un pret viņu Azerbaidžānā tiks izvērsta vajāšana. Tāpat pieteicējs norāda uz vairākiem neseniem piemēriem, kad tališu tautības personas, kas paudušas kritiku Azerbaidžānas valdībai un varas iestādēm, tikušas apcietinātas un pret viņiem vērsta politiski motivēta kriminālvajāšana. Pieteicējs norāda, ka Azerbaidžānas valdība un varas iestādes viņa vārdu asociēs ar tališu politisko aktīvistu aizstāvību, cita starp, ņemot vērā vairākas pieteicēja sagatavotas vai ar pieteicēju saistītas publikācijas interneta vietnē *www.tolishstan.com*.

[11] Patvēruma likuma 39. panta pirmās daļas 5. punkts noteic, ka pārvaldes priekšnieka pilnvarota amatpersona, izvērtējot vajāšanas iemeslus, ņem vērā patvēruma meklētāja politiskos

uzskatus vai viedokli par šā likuma 42. pantā minētajiem iespējamiem vajātājiem un viņu politiku neatkarīgi no tā, vai patvēruma meklētājs rīkojies saskaņā ar savu viedokli.

Fakts, ka personas politiskie uzskati atšķiras no valdības uzskatiem, pats par sevi vēl nav iemesls, lai pieprasītu bēgļa statusu, personai jāpierāda, ka viņam šādu uzskatu dēļ ir bail no vajāšanas. Tādā gadījumā personai vajadzētu būt tādiem uzskatiem, kas nav pieņemami valdībai, jo tie kritizētu tās politiku un metodes. Tas nozīmētu, ka personas uzskati kļuvuši zināmi varas iestādēm vai arī tās šādus uzskatus viņam piedēvē. Var būt situācijas, kad persona savus uzskatus nav paudusi. Taču, ja personai ir ļoti spēcīga pārliecība, būtu loģiski pieņemt, ka agrāk vai vēlāk tā savus uzskatus izteiks un nonāks konfliktā ar varas iestādēm. Gadījumos, kad to var pamatoti pieņemt, var uzskatīt, ka personai ir pamatotas bailes no vajāšanas politisko uzskatu dēļ (*https://www.unhcr.org/4d93528a9.pdf Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status under the 1951 Convention and the 1967 Protocol relating to the Status of Refugees Art. 80, 82*).

[12] Saskaņā ar Patvēruma likuma 32.panta pirmo daļu patvēruma lietā jāizmanto precīza un aktualizēta informācija no dažādiem avotiem, piemēram, no attiecīgām starptautiskām cilvēktiesību organizācijām, par vispārējo situāciju patvēruma meklētāja izcelsmes valstī. Izskatāmajā gadījumā tiesa kā galvenos avotus izmantoja turpmāk minētos starptautisko nevalstisko organizāciju sagatavotos ziņojumus par situāciju Azerbaidžānā:

1) Human Rights Watch 2020. gada ziņojums par 2019. gada notikumiem (*https://www.hrw.org/world-report/2020/country-chapters/azerbaijan*);

2) Freedom House 2020. gada ziņojums (*https://freedomhouse.org/country/azerbaijan/freedom-world/2020*);

3) Amnesty International pārskatu par situāciju valstī 2019.gadā (https://www.amnesty.org/en/countries/europe-and-central-asia/azerbaijan/report-azerbaijan/) un informāciju par aktuālajiem notikumiem (*https://www.amnesty.org/en/search/?country=38428&contentType=2564&sort=date*).

Papildus minētajiem avotiem, tiesa iepazinās ar UNPO mājas lapā pieejamo informāciju saistībā ar tališu minoritātes stāvokli Azerbaidžānā. No publiski pieejamās informācijas izriet, ka tališi ir etniskā grupa ar izteiktu etnisko un lingvistisko identitāti. Tališi dzīvo Azerbaidžānas un Irānas robežas teritorijā. Tališiem ir no azerbaidžāņu valodas atšķirīga valoda, sava kultūra, kas vēsturiski veicinājis konfliktus valdības un tališu tiesību aizstāvju starpā. Tališu minoritāte, līdzīgi kā citas Azerbaidžānā dzīvojošās etniskās minoritātes, ir pakļauta valodas un kultūras asimilācijai. Atbilstoši UNESCO klasifikāciju tališu valodai ir piešķirts ievainojamas valodas statuss (*https://unpo.org/members/17338* ; *Talysh: Community Strives to Preserve Language and Culture in Southern Azerbaijan, pieejams: https://unpo.org/article/21020*).

Kopumā izcelsmes valsts informācija liecina, ka Azerbaidžānā, lai izrēķinātos ar personām, kas pauž valsts varai netīkamus uzskatus (politiskie opozicionāri, valdības kritiķi), var tikt uzsākta kriminālvajāšana (*https://www.amnesty.org/en/countries/europe-and-central-asia/azerbaijan/report-azerbaijan/*). Cilvēktiesības aizstāvošo starptautisko organizāciju ziņojumi norāda uz politiski motivēto aktīvistu vajāšanu un apcietināšanu (*https://www.hrw.org/world-report/2020/country-chapters/azerbaijan*).

Viens no Azerbaidžānas politiskās opozīcijas aktīvistiem ir /pers. AZ/ *(/pers. B0/)*, kurš ir piedalījies dažādās politiskās kustībās, bijis vietējo un starptautisko nevalstisko organizāciju biedrs, *Baku School of Political Studies* direktors un, cita starpā, uzturēja arī savu interneta blogu, kurā sniedza savus komentārus par dažādiem ar politiku saistītiem jautājumiem. /pers. AZ/ tika izvirzītas apsūdzības par masu nekārtības organizēšanu un pretošanos varas pārstāvjiem, kā rezultātā viņš tika notiesāts uz septiņiem gadiem cietumā (*https://www.hrw.org/news/2018/08/13/freed-last-prison-not-free-azerbaijan*). Eiropas Cilvēktiesību tiesa trijos atsevišķos spriedumos ir atzinusi /pers. AZ/ aizturēšanu un apcietināšanu par prettiesisku. Eiropas Padomes Ministru komiteja vairākkārt pieprasīja /pers. AZ/ atbrīvošanu un pat vērsās pret Azerbaidžānu Eiropas Cilvēktiesību tiesā. /pers. AZ/ lieta šajā spriedumā tiek pieminēta kā piemērs valsts varas līdzekļiem, kas tiek izmantoti, lai apklusinātu politisko opozīciju Azerbaidžānā. Ziņojumi par situāciju izcelsmes valstī liecina par vairākiem prominentiem politiskās opozīcijas līderiem, kuri joprojām atrodas apcietinājumā (*https://www.hrw.org/world-report/2020/country-chapters/azerbaijan*).

Tādējādi kopumā pieteicēja raksturotie Azerbaidžānas valsts varas iestāžu centieni apspiest tališu tiesību aizstāvju aktivitātes atbilst ziņojumos par situāciju Azerbaidžānā minētajiem faktiem.

[13] Vērtējot, vai pieteicēju bailes no vajāšanas ir pamatotas, tiesa konstatē, ka Pārvalde pārsūdzētajā lēmumā nav apšaubījusi faktu, ka pieteicējs ir kļuvis par Tališu nacionālās kustības biedru, arī TMAR darba un sociālā nodrošinājuma ministru. Kā to konstatē tiesa, pieteicēja vārds līdzās citām TMAR amatpersonām parādās TMAR vārdā sastādītajos dokumentos, piemēram, 2018.gada 15.oktobra starptautiskajām organizācijām adresētajā aicinājumā aizsargāt tališu politiskos aktīvistus no politiski motivētas vajāšanas (*lietas 40.lapa*).

Tiesa konstatē arī to, ka apstiprinās pieteicēja argumenti, ka Azerbaidžānas interneta vietnēs viņa vārds tiek minēts starp tādām personām, kuras tiek dēvētas par nodevējiem un separātistiem (tiesa ar turmāk minēto vietņu saturu iepazinās, izmantojot lietotni *Google Translate*). Piemēram, 2019.gada 5.marta publikācijā TMAR amatpersonas, tostarp pieteicējs, tiek minēts kā "politiskais imigrants" Eiropā (https://www.hurriyyet.org/xeber/veten_xaininden_siyasi_obraz_yaratmaq_cehdi_-_fexreddin_abbasovun_esas_himayedari_bakidaki_sulh_ve_demokratiya_institutu_adli_qurum_idi/). 2019.gada 11.februāra publikācijā TMAR un tās amatpersonas, tostarp pieteicējs, tiek minēti kā etniskā separātisma atbalstītāji *(https://www.aznews.az/news/investigation/210505.html*).

[14] Pārvalde pārsūdzētajā lēmumā secinājusi, ka pieteicējs Azerbaidžānā nesaskārās ar faktisku vajāšanu, līdz ar to viņu bailes saskarties ar potenciālo vajāšanu, atgriežoties izcelsmes valstī, nevarot būt objektīvi pamatotas. Tiesa piekrīt, ka lietas materiāli nedod pamatu secinājumam, ka pieteicējs Azerbaidžānā iepriekš ticis vajāts. Tomēr pieteicējs ir norādījis uz citu tās pašas grupas locekļu vajāšanu, kas, kopsakarā ar pieteicēja politiskajām aktivitātēm jau pēc Azerbaidžānas atstāšanas, liecina, ka pieteicēja bailes ātrāk vai vēlāk kļūt par vajāšanas upuri, tomēr ir labi pamatotas.

Tiesa ņem vērā, ka starptautisko cilvēktiesību organizāciju uzmanību pēdējā laikā ir piesaistījusi tališu minoritātes tiesību aktīvista /pers. G/ un tališu tautības blogera /pers. N/ apcietināšana un ieslodzīšana, pamatojoties uz viņu aktīvismu un Azerbaidžānas valdības un varas iestāžu kritiku. Tieka atzīts, ka minētās personas ir politiski motivētas vajāšanas upuri un saskatas ar nopietnu cietsirdīgas apiešanās risku (*https://www.amnesty.org/download/Documents/EUR5524922020ENGLISH.pdf*).

Tāpat no Āhenes administratīvās tiesas 2020.gada 13.janvāra lēmuma par tiesu izdevumiem (*lietas 43.-45.lapa*) izriet, ka kometentā iestāde Vācijā tiesas procesa laikā atzinusi /pers. O/, kurš, tāpat kā pieteicējs, ir TMAR amatpersona, tiesības uz bēgļa statusu. Arī šo apstākli tiesa izskatāmajā lietā izmanto kā papildu argumentu par labu tam, ka pieteicēja bailes no vajāšanas ir labi pamatotas.

Līdz ar to, izvērtējot pieteicēja paskaidrojumus kopsakarā ar informāciju par situāciju izcelsmes valstī un pieteicēja politiskās darbības izpausmēm, tiesai nerodas pārliecība, ka pieteicēju atgriešanās izcelsmes valstī būtu droša.

[15] Pārvalde norāda, ka pieteicējs būtu uzskatāms par nozīmīgu politisku figūru tališu kustībā. Uz minēto tiesa norāda, ka iestādes neapstrīdētais fakts, ka pieteicējs ir Tališu nacionālās kustības biedrs un TMAR trimdas valdības ministrs, tomēr norāda uz pretējo.

Tāpat tiesa ir iepazinusies (izmantojot lietotni *Google Translate*) ar pieteicēja norādītajām publikācijām (uzskaitījums *lietas 148.-149.lapā*) interneta vietnē *www.tolishstan.com*, no kurām izriet, ka pieteicējs gan kā TMAR amatpersona TMAR publicētajos paziņojumos, gan kā atsevišķu publikāciju vienpersonisks autors, kritizē Azerbaidžānas politiku saistībā ar tališu minritātes tiesību ievērošanu, kā arī vēršas ar kritiku pret Azerbaidžānas varas iestāžu apiešanos ar tališu politiskajiem aktīvistiem.

No minētajiem faktiem tiesa secina, ka pieteicējs izskatāmajā lietā nevar tikt vērtēts kā nenozīmīga politiska figūra tališu kustībā.

[16] Tādējādi tiesa konstatē, ka izcelsmes valsts avoti norāda uz ļoti lielu varbūtību, ka gadījumā, ja pieteicējs atgrieztos Azerbaidžānā, viņš būtu pakļauts vajāšanai Patvēruma likuma 38.panta izpratnē un izcelsmes valsts nevar nodrošināt pieteicējiem nepieciešamo efektīvo aizsardzību Patvēruma likuma 43.panta izpratnē.

Vienlaikus tiesa konstatē, ka pieteicēja iesniegtie jaunie pierādījumi liecina, ka ir ievērojami mainījušies apstākļi, ar kuriem tika pamatots Administratīvās rajona tiesas 2020.gada 27.marta spriedums lietā Nr.A420308719, ar kuru tika noraidīts pieteicēja pieteikums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējam tiktu piešķirts bēgļa vai alternatīvais statuss Latvijas Republikā.

Ņemot vērā šajā spriedumā norādītos apsvērumus, pārsūdzētais lēmums nav tiesisks, bet pieteicējam ir piešķirams bēgļa statuss.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīva procesa likuma 251.panta sesto daļu un Patvēruma likuma 49.panta sesto daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

Apmierināt /pers.D/ (*/pers. D/*) pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru pieteicējam tiktu piešķirts bēgļa statuss Latvijas Republikā, izdošanu.

Uzdot Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas pieņemt lēmumu par bēgļu statusa piešķiršanu /pers. D/ (*/pers. D/*).

Spriedums ir galīgs un nav pārsūdzams.

Tiesnesis M.Šļakota